

Iwan Podkowa

TARAS SZEWCZENKO

Iwan Podkowa

TŁUM. WŁADYSŁAW SYROKOMLA

Иван Підкова

I

W Zaporozu grzmi armata,
Przed panem Iwanem.
Zaporożec w dawne lata
Potrafił być panem.
Panowali, zdobywali
Swobodę i chwałę;
Ledwie świadczą ich z oddali
Kopce pozostałe.
Oj, wysoko się wznosiły
Na polu kurhany,
Gdzie legł Kozak do mogiły
W kitajkę¹ przybrany.
A mogiła kształtem wzgórza
Aż obłoki bodzie,
Wiatrom żale swe wynurza,
Szepcze o swobodzie.
Pradziadowskiej świadek sławy,
Powiada ją młodzi;
A wnuk słucha jej ciekawy
I piosnkę wywodzi.

Grób

Och, szalono w Ukrainie,
Licho daj go czartu!
A w gorzałce, w miodzie, w winie
Nabywano hartu.
Dobre niegdyś było życie
W ukraińskiej stronie.
Może sercu coś ulżycie,
Gdy je wam wydzwonię.

II

Czarną chmurę wichur niesie
Z Limanu² wybrzeży,
Sine morze jak zwierz w lesie
Ryczy, to się jeży.

Wiatr, Morze

¹*kitajka* — chustka jedwabna, pierwotnie chińska, skąd nazwa (daw. Kitaj to Chiny); w tradycji kozackiej istniał zwyczaj przykrywania czerwoną kitajką twarzy zmarłego. [przypis edytorski]

²*liman* — zatoka u ujścia doliny rzecznej do morza; tu zapewne: Liman Dniepru i Bohu na płu. wybrzeżu Morza Czarnego, na Ukrainie. [przypis edytorski]

Gardziel³ Dniepru już rozlany.
«Chłopcy, hej, do wiosła!
Siądzem w czajki⁴, pójdziem w tany,
Byłe woda niosła!»
Wyplnęło Zaporozę,
Aż Liman czernieje.
Grajże teraz, sine morze,
Niechaj wiatr zawieje!
Bije fala, płynicie zdrowi,
Ni ziemi, ni nieba,
Aż drży serce — Kozakowi
Tego tylko trzeba.
Wiosło taktem gra wesołym,
Wykrzykują radzi⁵,
Pan ataman⁶ płynie czołem,
On wie, gdzie prowadzi.
Chodzi z lulką⁷ po swej łodzi,
I rozmyśla bacznie:
Gdzie uderzyć mu przychodzi?
Skąd robotę zacznie?
Skręcił wąsy z gęstą miną,
Czajkom stanąć każe,
Podniósł kołpak⁸, wstrząsł⁹ czupryną:
«Zguba tobie, wraże¹⁰!
Hej, mołodcy¹¹, droga znana,
Ja Synopę¹² minę,
Lecz w Carogród¹³ do sułtana
Pójdziemy w gościnę».
«Dobrze, ojczy atamanie,
Zagramy w Bosforze!»
«Dzięki, chłopcy! Niech się stanie!»
I znów kipi morze.
Pan ataman lulkę kurzy,
Na brzegu usiadłszy,
Na niebiosach bada burzy
I na falę patrzy.

³gardziel (daw.) — r.m., tj. ten gardziel; dziś popr.: r.ż., tj. ta gardziel. [przypis edytorski]

⁴czajka — szybka i zwrotna łódź kozacka. [przypis edytorski]

⁵rad (daw.) — zadowolony. [przypis edytorski]

⁶ataman — kozacki przywódca. [przypis edytorski]

⁷lulka (daw.) — fajka. [przypis edytorski]

⁸kołpak — wysoka czapka bez daszka, z futrzanym otokiem. [przypis edytorski]

⁹wstrząsł — dziś popr.: wstrząsnął. [przypis edytorski]

¹⁰wraże (daw.) — dziś popr. forma W.: wrogu. [przypis edytorski]

¹¹mołodec a. mołojec (z ukr.) — młody, dzielny mężczyzna; Kozak. [przypis edytorski]

¹²Synopa — miasto portowe w pln. Turcji, nad M. Czarnym, ok. 650 km na wsch. od Stambułu. [przypis edytorski]

¹³Carogród — dawna słowiańska nazwa Konstantynopola (ob. Stambuł), stolicy cesarzy bizantyjskich, używana również po zdobyciu tego miasta przez Turków. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/szewczenko-kobziarz-ivan-podkowa/>

Tekst opracowany na podstawie: Taras Szewczenko, Kobzarz, Księgarnia Polska A. D. Bartoszewicza i M. Bierackiego, Lwów [1883].

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Uniwersytecką w Toruniu z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów Biblioteki. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Kopeć-Gryz, Wojciech Kotwica.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przełącz 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przełącz darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.